

Mu.
ZEE

**VAN COO
NAAR KUNST**

OOIT EEN WARENHUIS, NU Mu.ZEE

Mu.ZEE
heropent
vanaf
1 juni

Coördinatie & redactie:
Colette Castermans & Stefaan Vervoort
Copy-editing: Sophie Allegaert
Vormgeving: Kaat Flamey

Globaal concept: Mu.ZEE team o.l.v. Dominique Savelkoul
Artistieke coördinatie en realisatie: Mieke Mels, Wendy Van Hoorde, Barbara de Jong, Karolien Withofs.
Artistieke adviesraad (extern): Joost Declercq, Wouter Davidts (hoofd onderzoeksgroep KB45/Kunst in België sinds 1945, Universiteit Gent), Zoë Gray (senior curator, Wiels), Emmanuel Van de Putte (managing director Sotheby's Belgium), Stefaan Vervoort (postdoctoraal onderzoeker, Universiteit Gent).

Mu.ZEE klankbordgroep (intern): Ilse Roosens, Colette Castermans, Inge Busschaert, Inne Gheeraert, Elise Vanhoecke, Stijn Peeters, Johan Van Roose, Maarten Van Colen, Heleen Claeys, Jan De Loof, Isabel Van Dael, Eline De Cloedt, Patricia De Jaeger, Bert De Ras.
Technische realisatie: Maarten Van Colen, Freek Allaert, Eddy Billiau, Herbert Deruwe, Luc Hessens, Ronny Malesys, Lorenzo Tjaeckx, Lars Pitteljon ism Aorta
Scenografie: Rotor - Lionel Devlieger, Tristan Boniver, Stijn Colon, Victor Everaerts
Vormgeving: Kaat Flamey
Storytelling: Base Design - Dimitri Jeurissen, Jasmine De Bruycker
Campagne: Aline Julia (Flyaline), Kaat Flamey, Philip Maes, Floris Benoit (Studio Copain)
Fotografie: Steven Decroos

Team Mu.ZEE

Algemeen directeur: Dominique Savelkoul
Zakelijk onderdirecteur: Isabel Van Dael
Curatoren en wetenschappelijk onderzoek: Mieke Mels, Wendy Van Hoorde, Ilse Roosens
Behoud en beheer: Barbara de Jong, Karolien Withofs, Stijn Peeters, Johan Van Roose, Huguette Devriendt, Annelies Legein
Fondsenwerving: Dominique Savelkoul, Colette Castermans
Communicatie: Colette Castermans, Inge Busschaert
Publiekswerking: Inne Gheeraert, Elise Vanhoecke, Nina De Bruyne
Museumshop: Colette Castermans, Patricia De Jaeger, Hilde Brandt, Patrick Vereecke
Technische ondersteuning en onderhoud: Maarten Van Colen, Eddy Billiau, Ronny Malesys, Luc Hessens, Lorenzo Tjaeckx, Karine Inghelbrecht, Shahida Bi Aziz, Christiaan Laforce, Ubah Mohamed Shil
Bibliothecaris: Heleen Claeys
Bewaking en onthaal: Jan De Loof, Freek Allaert, Hilde Brandt, Tiny Callewaert, Patricia De Jaeger, Jelmer Delbecq, Gilberte De Ras, Herbert Deruwe, Francis Geernaert, Claudia Jacques, Katrien Jonckheere, Tessa Mauroo, Lars Pitteljon, Kim Plasman
Administratie (HR / boekhouding): Eline De Cloedt, Bram Bekemans, Gerda Balcaen, Nancy Blicke, Lizy Delheye

De Standaard

TESTAMENT.BE

De Collectie Te zien vanaf 1 juni

Tentoonstellingsprogramma 2021-2022

Enter #13: Olivia Hernaiz - *La Eterna Juventud*
tot 29/8/2021

Maarten Vanden Eynde - *Gravend naar de toekomst*
04/9/2021 - 16/01/2022

Trans-Atlantische Modernismen: België – Argentinië
05/02/2022 - 12/06/2022

Joris Chekiere - *Reizen op papier*
02/07/2022 - 27/11/2022

Tickets verplicht te reserveren via musee.be
Meer info: info@musee.be

De Mu.ZEE-collectie in cijfers

ca. 8.000 — aantal kunstwerken

1.341 — aantal kunstenaars

1821 — jaartal oudste werk
François Bossuet, *De zaagmolens te Slijkens nabij Oostende*

Paul Van Hoeydonck, *Fallen Astronaut*, 1971.
©SABAM Belgium 2021

8,6 x 1,9 x 1,6 cm

afmetingen kleinste werk
Paul Van Hoeydonck,
Fallen Astronaut, 1971

35 m

afmeting hoogste werk
Jacques Moeschal, *Monument voor de Westvlaamse Sjouwer*,
1971 (langs de E17 in Aalbeke)

Kunst uit historische periodes

1820 - 1900: 8%
1900 - 1945: 22%
1945 - 2000: 57%
2000 - vandaag: 13%

Objectcategorieën

grafiek: 31%
tekeningen: 22,5%
schilderijen: 25%
sculpturen: 9%
collages: 4%
fotografie: 3,5%
installaties: 2%
reliëfs/wandsculpturen: 2%
video: 1%

Hoofdingang 'De Coö', Romestraat 11
Collectie Stad Oostende (Beeldbank
Kusterfgoed) – Herkomst: Olivier Bals

1892

Oprichting van de Spaarzaamheid Economie Oostende (S.E.O.), de grootste coöperatieve ooit in West-Vlaanderen. De doelstelling? Kwaliteitsgoederen tegen betaalbare prijzen aan Oostendse burgers leveren.

1893

Oprichting van het stedelijke Museum voor Schone Kunsten in Oostende. In 1897 wordt schilder en restaurateur Henri Permeke als conservator aangesteld. Het collectiebeleid richt zich op 19e-eeuwse Belgische kunst,

met aankopen van werk van James Ensor, Louise De Hem, Fernand Khnopff, Constantin Meunier, Frans Mortelmans en Anna Boch. Na de Eerste Wereldoorlog verzamelt het museum belangrijke "ensembles werk" van James Ensor, Constant Permeke en Léon Spilliaert.

1948

Gaston Eysselinck (1907-1953) ontwerpt De Coö, een grootwarenhuis van de S.E.O. in de Romestraat, waar tussen 1950 en 1955 een gebouw met een lange glaswand verrijst. In De Coö kun je voor zowat

Mu.ZEE De Collectie

MIEKE MELS, curator Mu.ZEE

Euphrosine Beernaert, *Duinenbosjes in Domburg-Walcheren*, 1873

Pascale Marthine Tayou, *Les sauveteurs*, 2012. ©SABAM Belgium 2021

Luc Tuymans, *Wolken*, 1986. ©Luc Tuymans

Mu.ZEE beheert een verzameling beeldende kunst gemaakt in België van 1880 tot heden. Met een nieuwe presentatie die zich uitstrekt over de volledige eerste en tweede verdieping en de balkons, trekt het museum vandaag resoluut terug de kaart van de eigen collectie. Hiervoor werd de open ruimte van het S.E.O. warenhuis, een ontwerp van architect Gaston Eysellinck, opnieuw blootgelegd. Rotor verzorgde de scenografie. De vele muren en andere ruimtelijke ingrepen van de voorbije vijfendertig jaar werden ontmanteld waardoor een nieuwe omgeving ontstond. De bestaande tentoonstellingswanden en -kabinetten werden deels afgebroken en gerecupereerd. Markeringen op het vloertapijt tonen de sporen van de vele architectuuringrepen uit het verleden.

De nieuwe opstelling is de eerste van een meerjarige cyclus die de collectie van Mu.ZEE wil herwaarderen. Aan de hand van punctuele wissels, herschikkingen en ook het toevoegen van documentatie exploreren we de rijkdom en eigenheid van de eigen verzameling. We nemen je mee in dit avontuur van herontdekking tot in 2024, wanneer het museum een ingrijpende renovatie zal ondergaan.

Voor de eerste opstelling werd gekozen voor een chronologische ordening – een principe dat soms te snel wordt geassocieerd met stijlgeschiedenis en de (Westerse) canon en afgedaan wordt als een achterhaalde erfenis van het negentiende-eeuwse en vroeg twintigste-eeuwse kunstmuseum. Binnen de opdracht die Mu.ZEE zich vandaag stelt, biedt een chronologische opstelling in eerste instantie inzicht en overzicht. Ze werpt licht op het historisch gegroeide karakter van de collectie en laat toe om een wandeling doorheen de geschiedenis van kunst in België, van het einde van de negentiende eeuw tot vandaag, uit te stippelen.

De huidige presentatie biedt geen strikt parcours aan. De opstelling reduceert de geschiedenis niet tot een eenduidig narratief, maar ze legt de verzameling open als een veld van artistieke verwantschappen. Eerder dan de geschiedenis op te delen aan de hand van breuklijnen en stilistische noemers zoekt de presentatie naar mogelijke continuïteit tussen werken en praktijken en verkent ze connecties tussen overlappende stukken geschiedenis in de collectie.

Paul Delvaux, *De ijzertijd*, 1951. ©SABAM Belgium 2021

alles terecht: voeding, kledij, kolen, schoenen, serviezen, radio's, drank, meubels, speelgoed, elektro, tabak, benzine, Duizenden Oostendse gezinnen winkelen er – met geld, maar ook met jetons – en honderden burgers hebben er een baan.

1955

Oprichting van de Provinciale Dienst voor Cultuur door gedeputeerde Jozef Storme, verantwoordelijk voor het culturele beleid van de Provincie West-Vlaanderen. Het beleid op vlak van beeldende kunst blijft tot 1959 beperkt tot het organiseren van wedstrijden en tentoonstellingen.

1958

Het Museum voor Schone Kunsten wordt in het Feest- en Cultuurpaleis op het Wapenplein ondergebracht.

1959

Op 18 juni 1959 vindt de eerste vergadering plaats van het net opgerichte provinciale Comité voor Aankoop van Kunstwerken. Jozef Storme is voorzitter, Gaby Cyselen is de secretaris. Het Comité heeft de intentie om een provinciaal museum voor de 'levende' kunst in België (1900 tot heden) op te richten.

1960

Het Comité koopt "een twaalfstal schilderijen, één beeldhouwwerk en een reeks platen met de hand gekleurd, van hedendaagse kunstenaars." Ook verwerft de Provincie het atelier en meer dan honderd werken van Constant Permeke en van zijn tijdgenoten.

Constant Permeke, *De sjees*, 1926. ©SABAM Belgium 2021

1963

De Provincie koopt een deel van de kunstcollectie van Gustave Van Geluwe, verzamelaar en lid van het Comité, die het voorgaande jaar overleed. De collectie wordt verrijkt met werk van Gustave De Smet, Constant Permeke, Jean Brusselmans, Hippolyte Daeye, Edgard Tytgat en Frits Van den Berghe. Ook koopt men werk aan van Pierre Alechinsky, Gaston Bertrand, Marc Mendelson, Antoine Mortier, Raoul Ubac en Louis Van Lint. De expressionistische kunst en de naoorlogse abstractie vormen voortaan het hart van de provinciale kunstverzameling.

“Er waren ook ‘Belgische’ kunstenaars voor 1830!”

Mu.ZEE biedt een overzicht van de moderne kunst in België, vanaf haar ontstaan in de negentiende eeuw tot vandaag. Dat maakt het museum uniek. Bovendien is Mu.ZEE het enige museum in ons land wiens verzamelbeleid zich toespitst op kunst in België. Stefaan Vervoort (postdoctoraal onderzoeker, Universiteit Gent) spreekt erover met Wouter Davidts (hoofd onderzoeksgroep KB45/Kunst in België sinds 1945, Universiteit Gent) en Emmanuel Van de Putte (managing director Sotheby’s Belgium), die als adviseurs betrokken werden.

Stefaan Vervoort: Mu.ZEE heropent met een meerjarige collectie-tentoonstelling, die haast het hele gebouw inneemt. Hoe zijn jullie bij de ontwikkeling van die presentatie betrokken?

Wouter Davidts: ‘Samen met Joost Declercq en Zoë Gray, senior curator bij Wiels, zijn we gevraagd om te adviseren bij het revitaliseringsproces van het museum. Van bij de start stelden we de vraag: wat maakt Mu.ZEE specifiek? Zo kwamen we bij de collectie uit: geen enkel ander museum in België heeft zich zo duidelijk toegelegd op het verzamelen van werk van kunstenaars uit België. We wilden de kijker dat unieke karakter van het museum laten herontdekken. Het is een misvatting dat het publiek enkel naar musea komt voor wisselende tentoonstellingen. We wilden de belangrijkste troef van het museum terug in de kijker plaatsen: de eigen collectie.’

Emmanuel Van de Putte: ‘Het boeiende aan Mu.ZEE is dat het een fusie is van het Provinciale Museum voor Moderne Kunst (PMMK) — dat moderne en hedendaagse kunst uit België verzamelde — en het Museum voor Schone Kunsten in Oostende—dat zich richtte op Belgische kunst uit de negentiende eeuw. De collectiepresentatie start in die vroege periode, die wellicht in de voorbije jaren in dit museum wat is vergeten. Het is cruciaal om de negentiende met de twintigste eeuw te verbinden. Kunstenaars werken immers niet onafhankelijk van het verleden; de kunst wordt niet steeds opnieuw uitgevonden. Ook het idee van Belgische kunst is van belang. Je wil de breuklijnen én continuïteiten laten zien. Zo’n historisch overzicht is vandaag trouwens in geen enkel Belgisch museum te zien.’

SV: Wat hopen jullie nog meer uit de komende presentatie te kunnen leren?

WD: ‘Dat een museumcollectie ook maar een verzameling is, die vaak door een handvol mensen is aangelegd. Dat verzamelen tijdsgebonden is en te maken heeft met gelegenheden en beschikbare fondsen. In de hiaten, zelfs in het falen van een collectie, zit betekenis. Ik vind het boeiend hoe je de rijkdom van een collectie toont zonder naar volledigheid of totaliteit te streven. Het PMMK was een provinciaal museum, ook in de letterlijke zin: er is veel werk van lokale kunstenaars aangekocht, en soms van wisselende kwaliteit. Maar dit maakt de verzameling zo rijk. In tegenstelling tot de grote, internationale musea voor moderne en hedendaagse kunst, die vaak canonieke maar ook inwisselbare collecties hebben, kan Mu.ZEE ook een lokaal verhaal brengen. Er zijn bekende kunstenaars als Evelyne Axell, Marcel Broodthaers, Thierry De Cordier, Raoul De Keyser, Lili Dujourie, Jef Geys, Marie-Jo Lafontaine en Jan Vercruyse maar ook internationaal minder gevierde namen als Mirella Boerjan, Hugo De Clercq, Amedée Cortier en Jacques Verduyn. Het werk van deze kunstenaars is beslist de moeite waard. Ze zitten bovendien in het hart van veel mensen die het museum doorheen de jaren ooit bezochten.’

EVdP: ‘Het vergaren en delen van kennis over kunst in België is cruciaal. In het verleden hebben musea zulke kennis vaak in de handen van specialisten gelaten in plaats van ze in huis te houden. Het risico is echter dat samen met de specialist ook de kennis verdwijnt. De vraag is: hoe kan je kennis in huis houden en ze tegelijk breed toegankelijk maken?’

WD: ‘Er is nog heel wat werk te verzetten om de waardering voor kunst gemaakt in België op te krikken. Dat heeft vooral met kennis te maken. Je zou de collectiepresentatie dus ook kunnen lezen als een pleidooi voor meer aandacht en zorg voor de geschiedenis van de kunst gemaakt in eigen land.’

SV: De verzamelpolitiek in Mu.ZEE is bijzonder. Jarenlang werd enkel werk van Belgische kunstenaars verzameld, sinds 2010 wordt dit uitgebreid met het werk van in België wonende en werkende kunstenaars die niet de Belgische nationaliteit hebben. Wat vinden jullie van dit beleid? Is de categorie ‘Belgische kunst’ niet problematisch, zeker wanneer ze het internationale netwerk waarin kunstenaars opereren negeert?

1964

Tussen omstreeks 1964 en 1973 vindt de collectie, in afwachting van een eigen museum, onderdak in drie zalen van het Groeningemuseum in Brugge.

1967

Willy Van den Bussche (1942-2013) wordt aangesteld als wetenschappelijk attaché, bevoegd voor de provinciale kunstcollectie en andere activiteiten rond beeldende kunst.

1971

Jozef Stormes mandaat als deputé loopt ten einde. Het plan om een provinciaal cultureel centrum in Brugge te bouwen, waarin een museum voor de ‘levende’ kunst haar plaats vindt, wordt definitief opgeborgen.

1972

De Provincie koopt acht werken aan van één kunstenaar, Roger Raveel. Daar komen later ensembles van Paul Van Hoeydonck (1973), Pol Mara (1974) en Engelbert Van Anderlecht (1976) bij. Ook schaft het Comité meerdere werken in één keer aan van Vic Gentils en Walter Leblanc.

1973

De collectie van de Provincie West-Vlaanderen wordt getoond in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel en het Casino te Knokke. Ze belandt in de Ieperse Lakenhallen, waar ze voor het eerst over een permanente, maar klimatologisch ongeschikte locatie beschikt. De collectie telt 341 werken. Het huwelijk met Ieper houdt negen jaar stand.

Roger Raveel, *Wat begrijpen we eigenlijk*, 1970.
©SABAM Belgium 2021

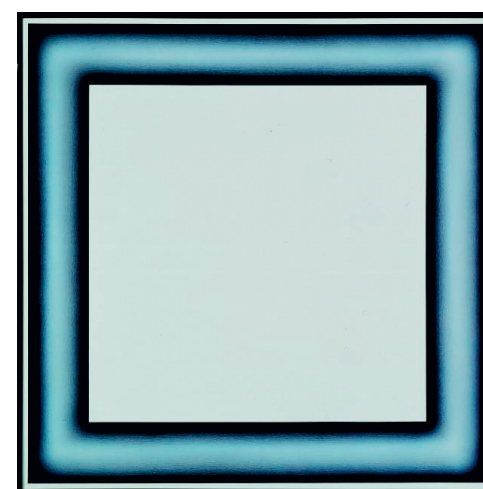
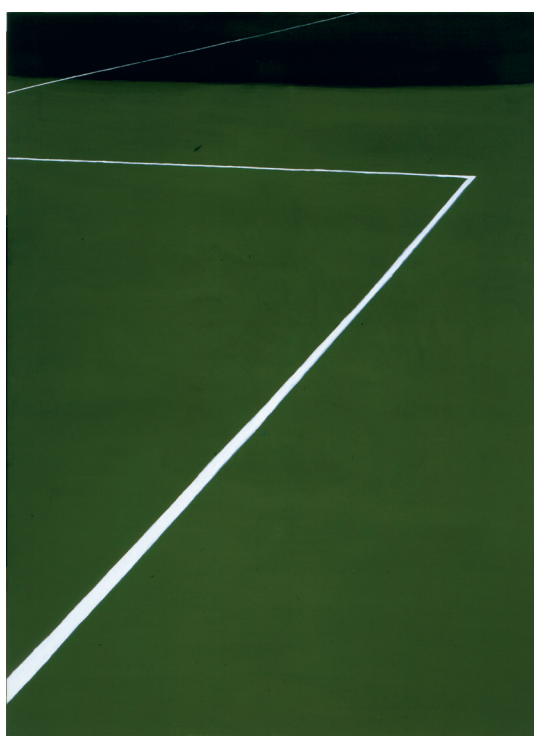
Bezoek van prinses Paola tijdens de officiële opening van het PMMK op 19 december 1986.
Foto-archief Mu.ZEE

Jacques Verduyn, *Transistormeisje*, 1974.
©SABAM Belgium 2021

Raoul De Keyser, *Lines*, 1972.
©SABAM Belgium 2021

Hugo De Clercq, *Frameless*, 1969.
©erven Hugo De Clercq

EVdP: 'Voor het begin van de twintigste eeuw is het duidelijk. België bevindt zich tussen het Duitse expressionisme en Franse fauvisme. Rik Wouters, een fauvist, en Constant Permeke, een expressionist, deelden dezelfde onderwerpen en cultuur, maar gaven deze anders weer. Tot wanneer gaat dat terug? Je zou denken tot de natievorming in de negentiende eeuw, maar we moeten het niet zo klein zien. Er waren ook 'Belgische' kunstenaars voor 1830! Dat heeft te maken met het gebied waar ze wonen en werken, met de gewoontes en cultuur die ze delen. Vanaf het ontstaan van de Antwerpse Sint-Lucasgilde in de Middeleeuwen heb je een beeldtaal die lokaal verspreid en gedeeld is. Historisch gezien bestaat er zoiets als een Belgische identiteit en beeldtaal—ongeacht hoe je dat begrip wil invullen.'

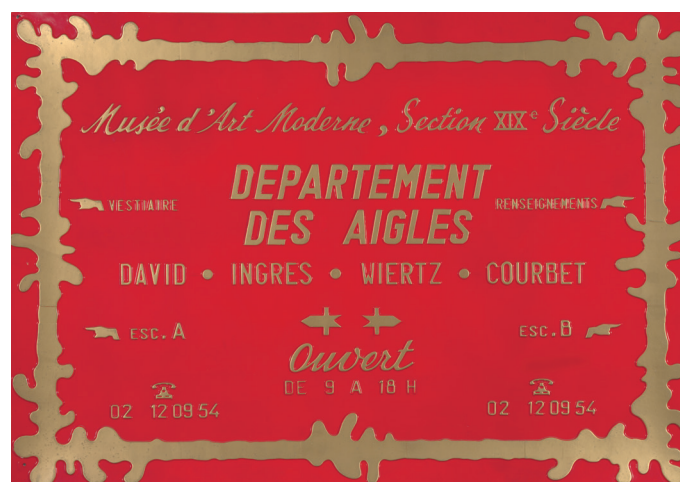
WD: 'Ik ben eerder strijdvaardig wat het adjectief 'Belgisch' betreft: ik gebruik het liever niet, omdat zulke adjectieven al te vaak essentialistisch en affirmatief begrepen worden. Een geografische categorie als 'België' is in mijn ogen wél betekenisvol. Nationalisme steekt overal terug de kop op en landsgrenzen worden vandaag eens te meer angstvallig bewaakt. Er bestaat een wereld van verschil

tussen mensen met of zonder paspoort. Je hebt criteria nodig om te verzamelen, en als je de artificiële en mogelijks problematische aard van die criteria erkent en durft te bevragen, wordt het alleen maar interessanter. Ik geloof niet in een globale, universalistische kunst. Er bestaat een gedeelde manier van kijken en articuleren bij kunstenaars die in dezelfde regio's leven en werken—omdat ze dezelfde kranten lezen, één of meerdere talen delen, of zelfs op dezelfde bus zitten.'

EVdP: 'Het is een interessante, maar vaak terugkerende kwestie. Neem het voorbeeld van Nederland. Marlene Dumas is een Nederlandse kunstenares van Zuid-Afrikaanse oorsprong. Het hangt er maar van af hoe je het begrip invult. We zijn in België niet goed in het tonen wat we in het verleden gedaan hebben en welke kunst er gemaakt is. We zien onze Belgische kunst liever in het buitenland erkend worden, vooraleer we het zelf doen. En we zijn tevreden om tentoonstellingen in België te maken, terwijl we diezelfde tentoonstelling ook in het buitenland moeten brengen. Kortom: we durven niet genoeg!'

Théo Van Rysselberghe,
De baadsters, 1920

Marcel Broodthaers,
Département des Aigles, 1968.
©SABAM Belgium 2021

Een verlaten Coö na het faillissement in 1981. Foto-archief Mu.ZEE (© Willy Dé)

19 december 1986: officiële opening. Foto-archief Mu.ZEE

1982

De Provincie West-Vlaanderen koopt na het faillissement van de S.E.O. in 1981 het warenhuis in de Romestraat. In 1984 starten de verbouwingswerken tot museum.

1986

Het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst (PMMK) opent in het voormalige warenhuis met een retrospectieve van Constant Permeke, een grafiektentoonstelling, een expo van Patrick Van Hoeydonck en een hommage aan Gaston Eysselinck. Willy Van den Bussche is medestichter en de eerste directeur. Het PMMK krijgt zo'n 80 werken in permanente bruikleen van het Museum voor Schone Kunsten in Oostende, waaronder werk van Jean Brusselmans, Floris en Oscar Jespers, Edgard Tytgat en Frits Van den Berghe.

1995

Het PMMK breidt uit met een nieuwe museumvleugel van zo'n 2000 m².

1996

Van Ensor tot Delvaux (1996–97) markeert het tienjarige bestaan van het PMMK. Het is één van de belangrijkste en, qua bezoekersaantallen, meest succesvolle tentoonstellingen in de geschiedenis van het museum. De expo leidt voor het eerst tot een samenwerking tussen de Stad en de Provincie en resulteert in een tweede luik in het stedelijke Museum voor Schone Kunsten. Het Ensorhuis, Permekemuseum en Delvauxmuseum zijn eveneens bij de manifestatie betrokken.

Zaalzichten *Van Ensor tot Delvaux*.1996. Foto-archief Mu.ZEE

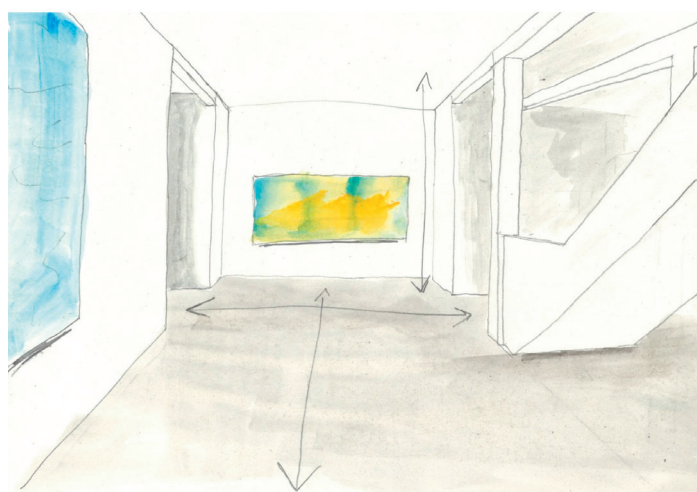
Selectief ontmantelen en herschikken

Rotor

Mu.ZEE benaderde ons met een uitdaging die deed watertanden: in minder dan vier maanden tijd een museumrichting ontwerpen en laten uitvoeren. De neiging is dan groot, zeker als men je tot radicaliteit noopt, om te strippen, af te breken en het gebouw te herleiden tot een casco. In dit geval het ranke betonskelet van het waardevolle Eysselinck-gebouw. We kozen voor een andere aanpak: een selectieve ontmanteling.

De weidse ruimtes op de eerste verdieping werden vergroot door gericht wanden weg te nemen en doorkijken te herstellen. Eén van de twee trappen werd opengewerkt en wordt voortaan omgeven door kunst. De vrijstaande wanden op de tweede verdieping zijn restanten van tentoonstellingskamers in witte MDF die hier eerder stonden. Die kamers zijn verticaal in segmenten gezaagd en vervolgens, in overleg met de curatoren en in functie van de voorziene schilderijen, in precieze configuraties geplaatst. Het organische landschap van L-vormige wanden laat de werken met elkaar communiceren, als in een open veld. De dichtgemetselde balkons werden opengewerkt naar de originele tekeningen van Eysselinck, iets wat voor nooit eerder geziene zichten over en doorheen de verdiepingen zorgt.

Bij elke ingreep kwamen nieuwe kwaliteiten aan de oppervlakte. Bijna alle raamopeningen die Eysselinck had voorzien, werden in ere hersteld. Verborgene, donkere ruimtes werden opnieuw toegankelijk gemaakt om plaats te bieden aan video en lichtgevoelig werk. Via een nauwgezette lezing van het bestaande tracht dit project een gepast antwoord te vinden op een complex ontwerpvragestuk. We hanteerden hierbij een nieuwe werkvorm die onze verwachtingen volledig inlost. Terwijl met de curatoren verschillende scenario's op maquette werden uitgetest, werden op locatie muren verplaatst. Het leverde een dynamische en spannende werf op, waarbij het team van Mu.ZEE nauw betrokken was.

Ontwerp Rotor, nieuwe scenografie Mu.ZEE. 2021
Aquarel. ©Rotor

Opengewerkte trap, 1^e verdieping

Dominique Savelkoul
©Foto Hilde Wintein

Het afgelopen bizarre jaar heeft ons ondanks of dankzij corona veel inspiratie gebracht. De kiem voor dit omdenken werd gelegd in de zomermaanden: eerst werden de kelders opgeruimd, nadien volgden een aantal reflectiedagen. Intern met het eigen team, maar ook extern. De nood aan het schrijven van een nieuw verhaal dat recht doet aan de eigenheid van onze collectie en gebouw begon dan ook snel te groeien. De behoefte aan een strakkere focus en een nieuw elan werd alsmat duidelijk.

Een delegerende en connecterende visie

Een kunstenaar, curator of een manager aan het hoofd van Mu.ZEE? De uitdagingen blijven dezelfde en de taken zijn complex. Een directeur moet in een beperkt team iedereen de kans geven om te doen waar hij of zij goed in is. En dat door heldere afspraken te maken en vertrouwen te schenken. Samen focussen op wat goed is voor het museum, op boeiende presentaties creëren. Enkel op die solide basis kan je een instituut als Mu.ZEE uitbouwen en laten groeien en bloeien. Mijn keuze om een nieuw denkpatroon te introduceren en in dialoog te gaan met externe experts, is ingegeven vanuit een noodzaak, maar bleek ook bijzonder leerrijk voor alle betrokkenen. Enige zelfrelativering kan sowieso nooit kwaad.

Durf zelf het momentum creëren

Als nieuwkomer in de Vlaamse museumsector heb ik het voorrecht gehad om met een frisse blik naar het museumlandschap te kijken en om dingen daadwerkelijk te mogen veranderen. Als Vlaamse instelling moet Mu.ZEE haar eigen sterktes uitspelen. Ik zag een geweldig (maar gekwetst) team, een unieke (maar in het depot verstopte) kunstverzameling en een iconisch (maar verpieterd) gebouw. We konden dus maar beter van de (corona)nood een deugd maken. Als Mu.ZEE moeten we het, nu meer dan ooit, aandurven om onze ambities uit te spreken en om met een goed onderbouwde visie en een sterke identiteit naar de toekomst te kijken. Om terug schwing in het museum te brengen. Daarom was wachten tot na de grote renovatiewerken in 2024 geen optie. Dus hebben we met eigen middelen, en veelal met het eigen Mu.ZEE team, de afgestofte collectie en het uitgepuurde gebouw op enkele maanden tijd terug samen laten vallen. *If you think adventure is dangerous, try routine. It's lethal* (Paulo Coelho).

Net iets anders

Wanneer je gewone dingen elders toepast, worden ze snel buitengewoon. De rode draad doorheen mijn carrière – van het Festival van Vlaanderen over de London Philharmonic Orchestra en de National Gallery, tot de RuhrTriennale, Opera en Ballet Vlaanderen, het kabinet van de vorige Vlaamse minister van Cultuur, Sven Gatz, en nu Mu.ZEE in Oostende – was telkens “net iets anders”. Verruimend werken, over

2003

Beaufort, een driejaarlijkse kunsthappening langs de zeedijken, stranden en duinen van de Belgische kust, ziet het levenslicht. Willy Van den Bussche is de bezieler en curator van de eerste en tweede editie.

2005

Het Museum voor Schone Kunsten sluit de deuren met vooruitzicht op een heropening in het voormalige postgebouw aan de Hendrik Serruyslaan. Het stadsbestuur ziet uiteindelijk van de plannen af.

2007

Opvolging van Willy Van den Bussche door Phillip Van den Bossche (*1969), die als conservator in het Eindhovense Van Abbemuseum werkte.

2008

De Oostendse Gemeenteraad keurt een samenwerkingsovereenkomst goed tussen de Provincie West-Vlaanderen en de Stad Oostende. Kunstmuseum aan Zee, of kortweg Mu.ZEE, herbergt voortaan twee historisch gegroeide collecties: de verzameling van de provincie West-Vlaanderen (vandaag Vlaamse Gemeenschap) en de verzameling van de stad Oostende (voorheen beheerd door het Oostendse Museum voor Schone Kunsten). De collectie telt zo'n 8.000 kunstwerken. Mu.ZEE opent de deuren in maart 2009.

2013

Mu.ZEE is partner in het Ensor Research Project, een onderzoeksproject naar het werk van James Ensor opgezet door het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen.

Over (museum)management en Mu.ZEE 'in progress'

DOMINIQUE SAVELKOUL, directeur Mu.ZEE

het muurtje kijken, platgetreden paden mijden en heilige huisjes in vraag stellen. Ook Mu.ZEE koestert die outsider-blik. Daarom kregen zowel het team, het gebouw als de collectie recent externe impulsen om opnieuw verbindend te werken.

Goed bestuur

De vis rot vanaf de kop, zegt men in Oostende. Deugdelijk bestuur is dus erg belangrijk, zeker in uitdagende omstandigheden. Het heropbouwen en herwaarderen van het museum was dan ook enkel mogelijk dankzij de steun van een gedegen bestuursorgaan en dus van onze subsidiënten. Mu.ZEE krijgt voor het eerst een gemengd samengesteld bestuursorgaan van zowel politiek benoemde als onafhankelijke bestuurders. We streven ook actief naar diversiteit. Iedereen wordt verondersteld om vanuit haar of zijn relevante deskundigheid, ervaring en netwerk het museum collegiaal te ondersteunen en toezicht te houden op de overheidsmiddelen zodat de organisatie kan groeien.

Authentiek en eigenzinnig

Jezelf en anderen niets wijsmaken. Een warenhuis is geen museumgebouw. Een oud tapijt heeft uiteraard mankementen. Een presentatie is per definitie subjectief. Probeer dat niet te verdoezelen. Ook onze collectie is een onvolledige geschiedenis van moderne en hedendaagse kunst in België. Dynamisch en nooit af. *There is a crack, a crack in everything. That's how the light gets in* (Leonard Cohen). Net dat zorgt voor sprankelend onderscheid. We streven geen volledigheid na. Onvolmaaktheid is zoveel spannender. Tussenruimtes vertellen ons iets. Ze nodigen uit om hen te overbruggen. We hebben het Eysselink-gebouw in een paar maanden zoveel mogelijk in ere hersteld. En we realiseerden een meerjarige collectietentoonstelling. Eén die de verzameling én de kunstenaars die een bijdrage leverden aan de geschiedenis en ontwikkeling van Belgische kunst opnieuw in het hart van het museum plaatst. Tijdens onze zoektocht beseften we hoeveel er nog te ontdekken valt. We willen ons het gebouw en de collectie in aanloop naar de grote verbouwingswerken in 2024 terug eigen maken. Daarom blijven we permanent in gesprek met onze buurt, en met de wereld(en) buiten het museum. Inclusief de zakelijke, institutionele en academische wereld. Mu.ZEE wil rust brengen, maar ook kijken, voelen, denken en aanjagen. Even verhelderend als onderzoekend zijn. De canon tonen, maar ook doorbreken. Of net zo authentiek en eigenzinnig zijn als Oostende.

Vloeivast

Soliquid. Een voor ons uitgevonden woord. Het eigen vaste team en de vele externe experts. De eigen vaste collectie en de vloeibare tentoonstellingen. Het gebouw en de uitdagingen van een niet te stoppen leven. De kennis en het onderzoek.

Het solide en de prikkels. De Mu en de Zee en alle momenten en sferen daartussenin. Een ervaring tussen thuiskomen en ontdekken, overzicht en onderdompeling, voldaan zijn en zin hebben in meer.

Genereus en alert

Elke bezoeker verwonderen en laten genieten van het fascinerende verhaal van kunst in België, van 1880 tot vandaag. Dat is de ambitie van Mu.ZEE. Liefhebbers, kunstenaars, verzamelaars, galeriehouders en mecenasen van ver en nabij laten afreizen naar hun collectie in Oostende. De geweldige verzameling ideeën, foto's, objecten, sculpturen, illustraties, tekeningen, films en schilderijen is publiek bezit en behoort ons allemaal toe. Dat benadrukken we door de museumcollectie, en onze groeiende kennis erover, zo veel mogelijk met het publiek te delen. Warm, open en genereus. Het is mijn ambitie om de vaste collectie écht toegankelijk te maken. Er is meer mogelijk mits we ondersteund worden door een genereuze mecenas of bedrijfsleider. Fondsenwerving is sowieso een aandachtspunt. We willen al wie ons genegen is allerlei mogelijkheden aanbieden om te geven om Mu.ZEE verder te helpen bij leven en/of na de dood. Tegelijkertijd blijft Mu.ZEE kritisch en alert. We zijn immers het enige museum dat focust op kunst uit België sinds 1880, waardoor we per definitie ook een uitgesproken rol spelen en meer dan ooit internationaal zichtbaar zijn. We willen 'onze' canon onderzoeken, bevragen en uitbreiden. Via intern onderzoek naar de collectie en samenwerkingen met academische partners en buitenlandse musea. Onze missie indachtig willen we Belgische kunst honoreren. Kunst die momenteel trouwens internationaal erg in trek is. Recent vertrokken werken uit onze collectie in bruikleen naar grote tentoonstellingen in Nice, London, Berlijn en Parijs.

Diep menselijk

Het onderzoek naar onze kunstenaars en hun werk is ook altijd een beetje een zoektocht naar onszelf, en naar iedereen die een band heeft met ons land en onze kunstgeschiedenis. Mu.ZEE wil een diep menselijk museum zijn, met het zonnigste onthaal van het land. We zijn bovendien een vrouwelijk museum – 12 van de 15 stafleden zijn vrouw – waar we natuurlijk ook weer vraagtekens bij kunnen plaatsen, maar wat waarschijnlijk mee onze identiteit bepaalt. Mu.ZEE is een plek waar je kan binnenwaaien om even uit te waaien. Vol diepgang, licht en verzamelplezier.

Hoe mooi kan dit worden?

Sammy Baloji, *Femme Urua sur fond d'aquarelle de Dardenne*, 2011. ©Sammy Baloji

2014

De aankoop van werk van Sammy Baloji en diens tentoonstelling *Hunting and Collecting* kondigen een nieuwe focus aan: postkoloniale kunst en dekolonialisering. Postkoloniale thema's worden verkend in *Europese Spoken: over de beeldvorming van kunst uit Afrika in de twintigste eeuw* (2015) en *Een gesprek tussen collecties uit Kinshasa en Oostende* (2017-18), die gaan over de relatie tussen collecties en archieven uit Congo en België, en in de tentoonstellingen *Tornado* van Pascale Marthine Tayou (2018-19) en *History without a Past* van Vincent Meessen & Samson Kambalu. (2020).

2016

Mu.ZEE wijdt een deel van het gebouw aan het werk van James Ensor en Léon Spilliaert, twee kunstenaars wiens werk en biografie onlosmakelijk met Oostende verbonden zijn.

2018

De Vlaamse Overheid neemt de belangen van de Provincie West-Vlaanderen over en wordt zo de belangrijkste stakeholder van Mu.ZEE.

Mu.ZEE wijdt een deel van het gebouw aan het werk van de Oostendse kunstenaar en animatiefilmmaker Raoul Servais.

Mu.ZEE voert een waarderingstraject (2018-19) van de collectie uit met ondersteuning van de Vlaamse Overheid en een waaier aan culturele partners. Het waarderingstraject verhoogt de kennis over de collectie en zet bakens uit qua onderzoek, gebruik en ontsluiting.

Raoul Servais, *Pegasus*, 1973. ©Fondation Raoul Servais - SABAM Belgium 2021

2019

Phillip Van den Bossche neemt ontslag. De Oostendse schepen van cultuur Bart Plasschaert wordt voor één jaar als interim-directeur aangesteld.

2020-21

Dominique Savelkoul (°1963) wordt interim-directeur van Mu.ZEE in volle corona-tijd en krijgt groen licht om het eigen team, de unieke collectie en het iconische gebouw terug centraal te stellen. Het museum sluit voor vijf maanden en heropent in een opnieuw uitgepuurd gebouw. De collectiepresentatie blijft, in wisselende vorm, tot de sluiting van het gebouw in 2024 wanneer de renovatie start. Voor het eerst worden vijf onafhankelijke bestuurders aangetrokken.

**Mu.ZEE raadt
aan om massaal**

Met de nieuwsapp van De Standaard hebt u betrouwbaar live nieuws binnen handbereik. **Download de gratis app** en krijg er met de Wordslang en Karels Crypto puzzelplezier bovenop! Bent u abonnee? Dan kunt u ook alle plus artikels lezen.

**Scan en download de
app hierboven of ga
naar standaard.be/app**

De Standaard